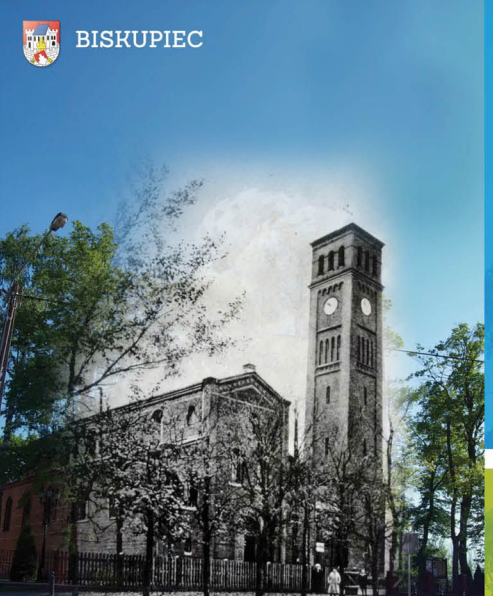

7
STARY BROWAR
1935r.

Browar wzniesiony w 1885 r. przez rodzinę Daum, potentatów w branży piwowskiej w regionie, właścicieli browarów w Olsztynie i Szczytnie, słodowni w Malborku oraz wielu hurtowni. Podczas działań wojennych zimą 1945 r. obiekt uległ uszkodzeniu, zachowało się jednak w większości wyposażenie. Przed browarem stoi murywany obelisk poświęcony niegdyś ofiarom epidemii cholery w mieście.

7

BISKUPIEC

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI

W południowo-zachodniej części rozrastającego się przedmieścia, pomiędzy ulicami Warszawską i Poznańską, gmina ewangelicka uzyskała w 1831 r. w drodze darowizny duży plac, na którym w latach 1842-1848 zbudowano kościół. Budowę sfinalizował król Fryderyk Wilhelm IV, który realizując upodobania swej żony, ufundował kościół w stylu „bazylikowym”. W 1854 r. król osobiście odwiedził kościół własnej fundacji. Pastorówkę zbudowano w 1860 r. i powiększono w 1907 r. W latach 1868-1872 przy kościele zbudowano wieżę dzwonniczą. Autorem projektu architektonicznego był Friedrich August Stüler. W latach 1857-1890 na tyłach kościoła funkcjonował cmentarz. Jeszcze w czasie I WŚ pochowano tam 4 żołnierzy armii niemieckiej i 1 żołnierza armii rosyjskiej, poległych 26 i 27 sierpnia 1914 r. Po II WŚ cmentarz został zlikwidowany.

EVANGELISCHE KIRCHE

In dem süd-westlichen Teil des weitläufigen Vorortes, zwischen den Straßen von Warschauer Straße und der Posener Straße, erwarb die evangelische Gemeinde im Jahr 1831 durch Spenden einen großen Platz, auf dem die evangelische Kirche zwischen 1842 bis 1848 erbaut wurde. Die Kirche ließ König Friedrich Wilhelm IV. nach dem Geschmack seiner Frau im Stil einer Basilika erbauen. Im Jahre 1854 besuchte der König persönlich die seiner Stiftung angehörende Kirche. Von 1868 bis 1872 wurde für die Kirche unter der Aufsicht des Architekten Friedrich August Stüler ein Glockenturm gebaut. In den Jahren 1857-1890 wurde der Platz hinter der Kirche als Friedhof benutzt. Während des Ersten Weltkrieges wurden dort vier deutsche Soldaten und ein Soldat der russischen Armee begraben, die am 26 und 27 August 1914 gefallen sind. Nach dem Zweiten Weltkrieg wurde der Friedhof geschlossen.

8
PARK MIEJSKI
1929r.

Pomiędzy stawem, a ulicą Żółkiewskiego (Richt Straße) znajdował się wodopój dla bydła. Po jego osuszeniu 1861 r. przy ul. Warszawskiej zbudowano remizę strażacką, którą w 1906 r. zastąpiła nowa, zlokalizowana na dawnym placu ćwiczeń u zbiegu ulic Sądowej i Strażackiej. W związku z istniejącą w tym rejonie szkołą średnią, która rozbudowano w 1934 r. (obecny budynek gimnazjum przy ul. Ludowej), urządzono dogodny trakt pieszy (Dimmerweg) łączący Al. Wojacka Polskiego (Mühlendamm) z ulicą 1 Maja (Adolf Hitler Straße), który przebiegał w miejscu dawnego stawu młyńskiego.

8
PARK MIEJSKI
1911r.

Widok na pastwisko, które wówczas nosiły miano Łąk Dymerskich. W połowie XIX w. cały dzisiejszy park obejmowało lustro stawu młyńskiego. W miarę lat staw obniżał się, a niski poziom wód uniemożliwił pracę młynów. W 1806 r. podniesiono więc tamę, ale wskutek nadmiernego spiętrzenia zostały podtopione ogrody i grobla młyńska. W 1808 r. dokonano ponownej regulacji. W połowie XIX w. na szeroką skalę podjęto roboty melioracyjne i staw młyński stał temu na przeszkodzie, toteż w 1844 r. korporacja melioracyjna młyn wykupiła i w 1861 r. woda ze stawu została spuszczone.

9
BUDYNEK PLEBANII
1936r.

Budynek nowej wówczas plebanii wzniesiony w 1930 r. Na początku lat 30. XX w. podjęto decyzję o obniżeniu wzniesienia kościelnego o 60 cm oraz wyburzeniu dawnej siedziby proboszcza, (budynek nachodził na dzisiejszą ulicę 1 Maja) dzięki czemu zlikwidowano istotną przeszkodę komunikacyjną, a kościół zyskał nowe schody wejściowe.

9
WIDOK NA MOST ŚW. JANA
1927r.

Widok na most i nie istniejącą już zabudowę na Rönigberger Straße, ulicę która niegdyś była jedynym traktem prowadzącym na północ. Jej początek zaczynał się od dzisiejszej ul. Pionierów i prowadził w ciągu 1 Maja, aż do ul. Niepodległości. W latach 30 ulica została przemianowana na Adolf Hitler Straße. Przed mostem mieścił się kościół garnia, z której naczelnika na rzekę spogląda figura św. Jana Nepomucena. Jest patronem mostów i przepraw przez rzeki oraz opiekunem życia rodzinnego. Jak głosią przekazy ludowe, chroni pola i zasiewy przed powodzią. Jego figury, tzw. nepomuki, można spotkać jeszcze przy drogach w sąsiedztwie mostów i rzek oraz na skrzyżowaniach dróg.

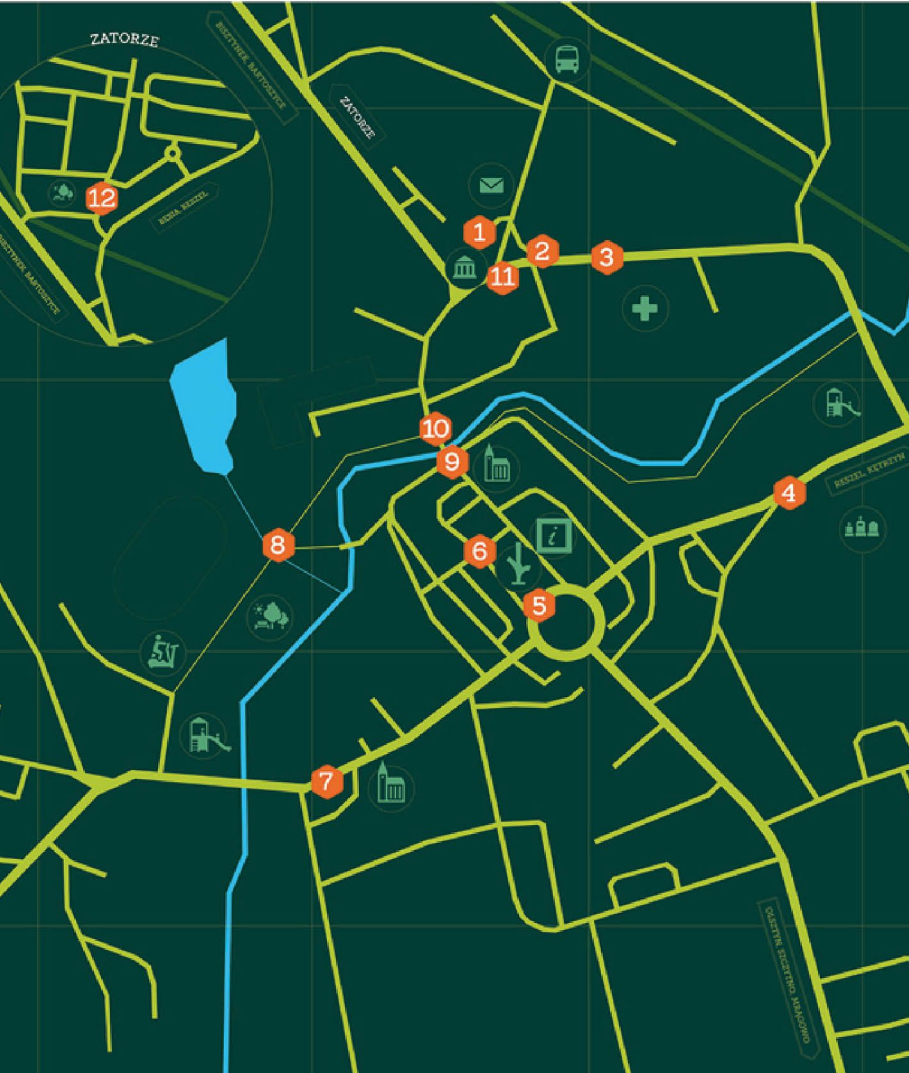
10
WIDOK NA KOŚCIÓŁ
1907r.

Zdjęcie wykonane z nieistniejącej już zabudowy przedstawia most nad rzeką Dymier. W tle budynek starej plebanii oraz kościół Św. Jana Chrzciciela. Pierwotnie na terenie tym znajdował się cmentarz. W 1930 r. przy regulacji ulicy i wyburzeniu budynku starej plebanii natknięto się na liczne pochówki. Dopiero w połowie XVIII w. podjęto decyzję o zaniechaniu chowania zmarłych w tym rejonie, a po zburzeniu murów obronnych przedłożono go w kierunku wschodnim tak, że jedynie 20 kroków oddzielało go od ul. Ogrodowej.

11
ARMII KRAJOWEJ
1924r.

Widok na willową zabudowę u zbiegu ul. Armii Krajowej (Herrmannstraße) i 1 Maja (Hitler Strasse). Ul. Armii Krajowej jeszcze u schyłku XIX w. miała charakter drogi polnej, gdzie tradycyjnie mieścił się dom dla czterech pastuchów miejskich, których zadaniem był wypas bydła na pobliskich łąkach Dymerskich. Charakter tej ulicy zmienił się zasadniczo dopiero po I Wojnie Światowej. W 1926 r. stanął tu jako ostatni budynek mieszkalno - administracyjny, do którego przeniesiono z Reszla urząd katastralny.

11
KINO MILLENIUM
1964r.

Widok na nieistniejącą już Rino Millenium. Świetnie znany mieszkańcom Biskupca obiekt zbudowano w 1961r. Budowa miała związek z programem zainicjowanym pod hasłem "tysiąc szkół i kin z okazji tysiąclecia państwa". Pierwszym wyświetlanym tam filmem był pt. "Krzyżacy" w reżyserii Aleksandra Forda. W roku 1966r. "Rino Millenium" było jedynym z miejsc, w którym toczyła się akcja komedii muzycznej pt. "Rochajmy Syrenki" Jana Rutkiewicza. W połowie 1995r. właściciel obiektu podjął decyzję o sprzedaży Kina Millenium. Obecny kształt uzyskano po przebudowie budynku handlowego w 2010r.

12
WIEŻA CISNIEN
1932r.

Gdy w 1913 r. założono w mieście wodociąg i kanalizację, daleko za miastem, na wzgórzu przy ulicy Leśnej (Kiedys Waldstrasse), zbudowano wieżę wodną, a w pobliżu niej dwie studnie głębinowe. Wieża ciśnienia była wówczas drugim po kościele św. Jana najbardziej rozpoznawalnym symbolem miasta, mierzącym 39 m wysokości. Dopiero w latach 1934-35 zbudowano w tym rejonie osiedle domków jednorodzinnych.

12
DOM KULTURY
1937r.

Ulica Matejki (Schützenweg) została wytyczona w 1906 r. jako boczna od Kościuski (Roseler Strasse), w związku z uruchomieniem przez Bractwo Kurkowe strzelnicy, do której prowadziła (obecny budynek Biskupickiego Domu Kultury). Z czasem teren między strzelnicą, a wieżą ciśnienia stał się jedynym miejskim parkiem, w którym mieszkańcy miasta chętnie spędzali swój wolny czas.

Historia Biskupca wiąże się z wieloma interesującymi faktami. Do dziś na jego ulicach znajdziemy ślady dawnych wydarzeń. Zachęcamy do wyruszenia szlakiem historycznych tablic, na których zobaczycie Państwo i przeczytacie o Biskupcu sprzed lat. Porównajcie to, co widnieje na zdjęciach z tym, co zobaczycie na żywo i przyznajcie z nami, że Biskupiec to krajobraz pełen możliwości!